

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น “น้ำมันมะรุม Moringa Oil” วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นเชิงพาณิชย์ ตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน¹

ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์²
narong phophueksanand
narong.p@rmutp.ac.th

NO 630201

บทคัดย่อ

การพัฒนาที่ผ่านมาทั้งนี้ ทุกหน่วยงาน ต่างก็ตื่นตระหนกการพัฒนาที่ดีที่สุดที่จะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิมจนถึงขั้นการกินดีอยู่ดี ทำให้เป้าหมายของการพัฒนาที่ผ่านมา เราเดินตามรอยประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเข้มข้น จนกลายเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก เน้นการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เน้นการเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการโลกาภิวัตน์ จนขาดความสมดุล และเสียเปรียบประเทศที่ร่ำรวย อีกทั้งการพัฒนาในอดีตที่ผ่านมาอย่างละเลยภาคชุมชน หรือการมีส่วนร่วมของประชาชน มองประชาชนในฐานะผู้รับผลของการพัฒนามากกว่าส่งผลให้การพัฒนานั้นไร้ทิศทางและชุมชนอยู่ในสถานะที่ถูกบังคับให้พัฒนา หากต้องการผลการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ควรเน้นให้ชุมชน/ท้องถิ่น ได้เข้ามาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชสมุนไพรในท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในฐานะทางเลือกของการพัฒนาระดับฐานราก หรือใช้วัฒนธรรมชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธเพื่อประยุกต์ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน ไม่ต้องเร่งพัฒนาตามแนวทางของตะวันตกอีกต่อไป

¹ เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น ต่อยอดงานวิจัยเชิงพาณิชย์” โครงการ ต่อยอดงานวิจัย บริการวิชาการ สังคม ชุมชน ณ. โรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหม่ อ.วิเศษไชยชาญ จ.อ่างทอง, วันศุกร์ที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563. และเอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ผู้สูงอายุ ณ ศูนย์เรียนรู้วังจันทร์เกษม กระทรวงศึกษาธิการ, 4 มีนาคม 2563

² ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์, หัวหน้าโครงการวิจัย, (2561). สรุปย่อรายงานวิจัย เรื่องการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรน้ำมันมะรุม ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสู่ตลาดประชารัฐ. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, งบประมาณประจำปี 2561.

คำสำคัญ : การพัฒนา, การมีส่วนร่วม, บริบทสังคมไทย, สมุนไพร, การแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 10 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเป็นอย่างมาก จึงเป็นจุดเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการวางแผนการพัฒนาใหม่ที่เน้น **“คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”** โดยอาศัยเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนเป็นการบูรณาการแบบองค์รวม ที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการพัฒนา กระบวนทัศน์การพัฒนาแนวใหม่นี้มีพื้นฐานมาจากแนวทางการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ **“เศรษฐกิจพอเพียง”** ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีพระดำรัสพระราชทานข้อคิดแก่พสกนิกรชาวไทยเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2540 ดังนี้

“การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่างๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย จริง อาจล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนที่เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เลยรู้สึก

ว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ที่ว่าผลิตให้พอเพียงได้... ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แค่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะมีเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สามารถที่จะแก้ไขได้...”

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้พวกเรานั้น ลึกซึ้ง ครอบคลุมใช้ได้ทุกสถานการณ์ทุกระดับและทุกคน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551.: 29)

ในด้านเศรษฐกิจ “ถ้าหากว่าเรารู้จักประหยัดอดออม ใช้จ่ายได้พอดีตัว ไม่สร้างหนี้สินที่เกินความจำเป็น ไม่เน้นในเรื่องของความทะเยอทะยาน ความฟุ้งเฟ้อ เราก็จะมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดี ทุกคนมีพอกิน พอใช้ รู้จักแบ่งปัน เราก็จะสามารถที่จะสร้างความสุขให้แก่ตนเองได้” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551.:17)

แนวพระราชดำริดังกล่าวสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในประเทศไทยเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 จึงได้นำกลับมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศ ต่อเนื่องมาเป็นลำดับ ผลการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นแก่คน ในสังคม และนำพาประเทศรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ วิกฤตต้มยำกุ้ง สีนามิ และวิกฤตเศรษฐกิจโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ,ค่านา) ปราบฏการณ์ที่ประจักษ์แก่ใจนี้ ส่งผลให้ผู้คน

ในสังคมไทยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาสู่ทางปฏิบัติมากขึ้น สืบเนื่องมาจากกรณีศึกษาที่ ทรงคุณค่าในครั้งที่ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะ วิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เศรษฐกิจทุนนิยม อันได้แก่ ธุรกิจการค้า การเงิน การลงทุน และอุตสาหกรรมล้วน ประสบภาวะล้มละลาย ปิดกิจการ ปลดคนงาน แต่ใน ภาคเกษตรกรรมกลับได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อย เกษตรกรที่เน้นความพออยู่พอกินในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่รอดปลอดภัยโดยไม่ได้รับผลกระทบแต่ อย่างไม่ใด กรณีดังกล่าว จึงนำมาซึ่งความสนใจศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากบุคคลและชุมชนที่ ถือเป็นต้นแบบการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

สมุนไพร หมายถึง "ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ได้จาก พืช สัตว์ และ แร่ธาตุ ที่ใช้เป็นยา หรือผสมกับสารอื่น ตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรค บำรุง ร่างกาย หรือใช้เป็น ยาพิษ" หากนำเอาสมุนไพรตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสม รวมกันซึ่งจะเรียกว่า “ยา” ในตำรับยา นอกจากพืช สมุนไพรแล้วยังอาจประกอบด้วยสัตว์และแร่ธาตุอีก ด้วย เราเรียกพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุที่เป็นส่วนประกอบ ของยานี้ว่า เภสัชวัตถุ พืชสมุนไพรบางชนิด เช่น กระวาน กานพลู และจันทร์เทศ เป็นต้น พืชเหล่านี้ถ้า นำมาปรุงอาหารเราจะเรียกว่าเครื่องเทศ

ด้วยเหตุดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพสมุนไพรน้ำมันเขียวจากใบมะรุม ของ สมาชิกภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุนไพรกรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ ว่ามีการดำเนินการอย่างไร จึงสามารถ แปรรูปสมุนไพรจากพืชต่างๆ มาประยุกต์ใช้และพัฒนา จนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) ศึกษาบริบทและศักยภาพการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มสมุนไพร บางบอน กรุงเทพมหานครตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงสู่ตลาดประชารัฐ

2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร น้ำมันมะรุมภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มสมุนไพรบาง บอนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสู่ตลาด ประชากร

3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการ แปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ตลาดประชารัฐตามนโยบาย ของรัฐบาล

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้อยู่ใน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ คือหมอพื้นบ้านที่รักษาโรคโดยใช้พืช สมุนไพรในเขตบางบอน กรุงเทพมหานครเท่านั้น

ประชากร คือ หมอพื้นบ้านที่มีภูมิปัญญาการ รักษาแบบพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพร

กลุ่มตัวอย่าง คือ หมอพื้นบ้านที่มีภูมิปัญญา การรักษาแบบพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพรจำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ หมอพื้นบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นการหาข้อมูลทั่วไป ของหมอชาวบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้โดยการสุ่ม แบบบังเอิญและบันทึกไว้ในแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมทั้งหมดผู้วิจัย ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นภาพรวม ของการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรักษาโรค

ปวดเมื่อยตามร่างกายด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพรใบมะยมของหมอบ้านในกรุงเทพมหานคร และผู้วิจัยนำผลการศึกษามาเขียนรายงานวิจัยต่อไป

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดส่วนประสมการตลาด (MARKETING MIX--4P'S)

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2543: 26) กล่าวในเรื่อง ตัวแปรหรือองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ว่าเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1.ผลิตภัณฑ์ (Products) ที่ต้องมีคุณภาพและรูปแบบดีไซนตรงตามความต้องการของลูกค้าหรือสินค้าหรือบริการที่บุคคลและองค์กรซื้อไปเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าอื่นๆ หรือในแนวทางการประกอบธุรกิจ หรือหมายถึงสินค้าหรือบริการที่ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการที่ผู้ซื้อไปเพื่อใช้ในการผลิต การให้บริการ หรือดำเนินงานของกิจการ (ณัฐ อีรณพไพบูลย์, 2554) หรือ แม้ผลิตภัณฑ์จะเป็นองประกอบตัวเดียวในส่วนประสมของการตลาดก็ตาม แต่เป็นตัวสำคัญที่มีรายละเอียดที่จะต้องพิจารณาอีกมากมาย ดังนี้ เช่นความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ (Produce Variety) ชื่อตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ (Brand Name) คุณภาพ ของผลิตภัณฑ์ (Quality) การรับประกันผลิตภัณฑ์ (Warranties) และการรับคืนผลิตภัณฑ์ (Returns) (ชีวรรณ เจริญสุข, 2547)

2.ราคา (Price) ต้องเหมาะสมกับตำแหน่งทางการแข่งขันของสินค้าและสร้างกำไรในอัตราที่เหมาะสมสู่กิจการหรือจำนวนเงินที่ถูกเรียกเก็บเป็นค่าสินค้าหรือบริการหรือผลรวมของมูลค่าที่ผู้ซื้อทำการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากการมีหรือการใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการหรือนโยบายการตั้งราคา (Pricing Policies) (ณัฐ อีรณพไพบูลย์, 2554)

หรือมูลค่าของสินค้าและบริการที่วัดออกมาเป็นตัวเงิน การกำหนดราคามีความสำคัญต่อกิจการมาก กิจการไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ตามใจชอบ การพิจารณาราคาจะต้องกำหนดต้นทุนการผลิต สภาพการแข่งขัน กำไรที่คาดหวัง ราคาของคู่แข่ง ดังนั้นกิจการจะต้องเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ประเด็นสำคัญจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับราคาได้แก่ ราคาสินค้าที่ระบุในรายการหรือราคาที่ระบุ (List Price) ราคาที่ให้ส่วนลด (Discounts) ราคาที่มีส่วนยอมให้ (Allowances) ราคาที่มีช่วงระยะเวลาที่การชำระเงิน (Payment Period) และราคาเงื่อนไขให้สินเชื่อ (Credit Terms) (ชีวรรณ เจริญสุข, 2547)

3.ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ก็เน้นช่องทางการกระจายสินค้าที่ครอบคลุมและทั่วถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายทุกส่วนได้เป็นอย่างดีหรือเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นเส้นทางเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคหรือลูกค้า ซึ่งอาจผ่านคนกลางหรือไม่ผ่านก็ได้ ในช่องทางการจัดจำหน่ายประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม (Industrial User) หรือลูกค้าทางอุตสาหกรรม (Industrial Consumer) และคนกลาง (Middleman) โลจิสติกส์ทางการตลาด เป็นการวางแผนการปฏิบัติตามแผนและการควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่ต้องการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมุ่งผลกำไร (ณัฐ อีรณพไพบูลย์, 2554) หรือกลยุทธ์ทางการตลาดในการทำให้มีผลิตภัณฑ์ไว้พร้อมจำหน่าย สามารถก่ออิทธิพลต่อการพบผลิตภัณฑ์ แน่นนอนว่าสินค้าที่มีจำหน่ายแพร่หลายและง่ายที่จะซื้อจะทำให้ผู้บริโภคนำไปประเมินประเภทของช่องทางที่น่าเสนอก็อาจก่ออิทธิพลต่อการรับรู้ภาพพจน์ของผลิตภัณฑ์ (ชีวรรณ เจริญสุข, 2547)หรือ ช่องทางการจัดจำหน่ายที่

เกี่ยวข้องกับ หน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ที่มีส่วนร่วมใน กระบวนการนำพาสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่มือผู้บริโภค ซึ่ง การตัดสินใจเลือกช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสม มีความ สำคัญต่อกำไรของหน่วยธุรกิจ รวมทั้งมี ผลกระทบต่อการกำหนดส่วนผสมทางการตลาดที่ เกี่ยวข้องอื่นๆเช่น การตั้งราคา การโฆษณา เกรดสินค้า เป็นต้น โดยการเลือกช่องทางการตลาดมักมีผลผูกพัน ในระยะยาว เช่น การเลือกแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย เปลี่ยนตัวแทนจำหน่ายจริง ก็หมายความว่า การบริหารจัดการ ในส่วนอื่นๆ เช่น การผลิต การบรรจุหีบห่อ พนักงานขาย นโยบายการจัดส่งสินค้า (ภูตินันท์ อดิทธิ พยางกูร, 2555) หรือ การกระจายสินค้าเป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวสินค้า จากผู้ผลิตไปยัง ผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม การขนส่งและการ เก็บรักษาตัวสินค้า ภายในธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งและระบบ ช่องทางการจัดจำหน่ายของธุรกิจนั้น (ชานนท์ รุ่งเรือง, 2555)

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ที่ เน้นทั้งการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการขายและ การตลาดโดยตรง ซึ่งสามารถเรียกว่า 4P ซึ่งนำไปสู่ การได้ครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดที่เพิ่มขึ้นตาม เป้าหมายของกิจการนั่นเอง ระดับที่สองคือการตลาดที่ มุ่งเน้นทางด้านของการสร้างประสบการณ์ที่ดีน่า ประทับใจให้กับลูกค้าซึ่งรู้จักกันในชื่อว่าการตลาดเชิง ประสบการณ์ (Experiential Marketing) ซึ่งหาก สามารถสร้างประสบการณ์ในการใช้สินค้า หรือบริการ ที่ดีต่อลูกค้าเป้าหมายแล้ว ก็จะนำไปสู่การสร้าง ความผูกพันทางด้านอารมณ์ที่แนบแน่น (Emotional Attachment) ต่อผู้บริโภคแบบสนิทแนบแน่น โดย ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากกิจการในการดำเนินกลยุทธ์ทาง การตลาดระดับที่สองนี้ คือกิจการจะสามารถมีส่วน แบ่งการตลาดในจิตใจของลูกค้าสูงขึ้น (Share of Heart) เมื่อเทียบกับคู่แข่ง (ณัฐ อีรนพไพบุลย์,

2554) หรือ เป็นกิจกรรมติดต่อสื่อสารไปยังตลาด เป้าหมายเพื่อเป็นการให้ความรู้ ชักจูง หรือเป็นการ เตือน ความจำเป็นของตลาดเป้าหมายที่มีต่อตราสินค้า และผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการ การโฆษณา การ ส่งเสริมการขาย (ชานนท์ รุ่งเรือง 2555) หรือ เป็น การตลาดทางตรงการให้ข่าวสาร และการ ประชาสัมพันธ์ เป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในการสร้างการ รับรู้ การกระตุ้นชื่อเสียงของบริษัทการแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ของผลิตภัณฑ์หรือการนำทางให้กับพนักงาน ขายหรือเป็นกลยุทธ์การสื่อสารภายใต้เป้าหมายได้ ทราบถึงผลิตภัณฑ์ และบริการที่ต้องการจะจำหน่าย ณ สถานที่ใดระดับใด การส่งเสริมการตลาดเป็นตัว แปรที่หนึ่งของส่วนประสมการตลาดโดยทำหน้าที่ชี้ ชวน ให้ลูกค้าเป้าหมายสนใจและซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ หรือบริการนั้น (เชาว์ โรจนแสง, 2545) หรือเป็น เครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อตรา สินค้าหรือบริการความคิด ต่อบุคคลโดยใช้เพื่อจูงใจ ให้ เกิดความต้องการเพื่อเตือนความทรงจำ ในผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และ พฤติกรรมการซื้อ (ชีวรรณ เจริญสุข 2547)

ภาพที่ 1 : ผศ.ดร.อนรรค์ โพธิ์พฤชานันท์ หัวหน้าโครงการวิจัยการจัดการความรู้”มะรุ้ม”

“ใช้วัตถุดิบออร์แกนิกจากเครือข่าย เกษตรกรรมไร้สารพิษ การปลูกไม้ใช้ยาฆ่าแมลง ไม่ใช่ ยาฆ่าแมลง ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี

หลายคนอาจทราบดีอยู่แล้วว่า “น้ำมันมะรุม” ช่วยต่อต้านริ้วรอยบนใบหน้าได้ดี แต่ใครจะทราบบ้างล่ะว่า น้ำมันมะรุม ยังสามารถช่วยบำรุงผิวในด้านอื่นๆได้อีกมากมาย ซึ่งจะช่วยบำรุงผิวในด้านใดบ้างนั้น..เรามาหาคำตอบพร้อมกัน ใน 7 สรรพคุณที่ได้จากน้ำมันมะรุมกันนะครับ

“น้ำมันมะรุม” เป็นน้ำมันที่ถูกสกัดมาจากส่วนของเมล็ดแก่จากมะรุม น้ำมันที่ได้นี้มีประโยชน์เพื่อสุขภาพ และความงามมานับศตวรรษ เป็นได้ทั้งยาอาหาร และสารบำรุงผิว ที่อุดมไปด้วยสารแอนติออกซิแดนท์ (Antioxidant) สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว (moisturizing) และวิตามิน A, E และ C ที่ช่วยบำรุงผิวเพื่อให้ผิวสุขภาพดีมากยิ่งขึ้น

สรรพคุณทั่วไปของน้ำมันมะรุม

สรรพคุณที่ 1 : ลดเลือนริ้วรอย

สรรพคุณที่ 2 : รักษาฝ้า

สรรพคุณที่ 3 : ผิวกระจ่างใส

สรรพคุณที่ 4 : ลดจุดด่างดำ และสิหัวดำ

สรรพคุณที่ 5 : รักษาแผลไหม้ และรอยตีน

สรรพคุณที่ 6 : แก้ปัญหารังแค

สรรพคุณที่ 7 : ผิวชุ่มชื้นไวขึ้น

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร “น้ำมันมะรุม” เกรด A (Seeds of Health)

บรรจุภัณฑ์ สะอาด มาตรฐาน (ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนบรรจุ)

คัดสรรอย่างดี ใช้เมล็ดมะรุมแก่ (เมล็ดมะรุมที่มีคุณภาพดีที่สุด คือเมล็ดมะรุมแก่จัด)

สกัดแบบบีบเย็น และบีบเบามาก (น้ำมันมะรุม Seeds of Health จะบีบน้ำมันมะรุมครั้งเดียวแล้วทิ้งกาก ไม่นำกากมาบีบซ้ำเหมือนยี่ห้อทั่วไป บีบเบา ซ้ำๆ ทำให้ได้น้ำมันที่ออกมาน้อย และมีคุณภาพดีที่สุด ไม่มีกลิ่นเหม็นไหม้)

คุณภาพเกรดเอ น้ำมันที่ใสบริสุทธิ์ มีสีเหลืองทอง กลิ่น รส ตามธรรมชาติ คงคุณค่าและสรรพคุณของของมะรุม

น้ำมันบางเบา ซึมเข้าผิวได้ดี

คมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ มีกรดไขมันไม่อิ่มตัวตำแหน่งเดียวสูง ซึ่งกรดไขมันชนิดนี้ช่วยลดไขมันพวกไตรกลีเซอไรด์ และลดคอเลสเตอรอลไม่ดีอีกด้วย

น้ำมันมะรุม Seeds of Health มีสีเหลืองทอง(น้ำมันมะรุมที่ดีที่สุดต้องมีสีเหลืองทอง สกัดจากเมล็ดมะรุมที่แก่จัดจึงจะได้น้ำมันรุมที่มีคุณภาพ)

ภาพที่ 2 : ศ.ไชยยศ เหมะรัชตะ อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

และผศ.ดร.ณรงค์ โพธิ์พุกชานันท์ เครื่องบดยาสมัยโบราณ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (หมอพร) ณ เรือนหมอพร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ขั้นตอนและวิธีการทำผลิตภัณฑ์อาหารเสริม “ไบมะรุม” (Seeds of Health) เบื้องต้น

ในรายงานวิจัยฉบับนี้ จะนำขั้นตอนเบื้องต้น การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเสริมไบมะรุมเท่านั้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้เบื้องต้น ดังนี้

1. ใช้ใบเพเป็นไบมะรุมที่ ไม่อ่อน
2. ล้างน้ำสะอาดอย่างดี 3 รอบ
3. ตากในร่ม (การทำไบมะรุมแห้งให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรถูกความร้อนให้น้อยที่สุด)
4. อบไบมะรุมฆ่าเชื้อ

ขั้นตอนและวิธีการทำ.ผลิตภัณฑ์น้ำมันเขียว
มะรุม (แบบสเปรย์ฉีด) Moringa Massage oil
น้ำหนักสุทธิ 10 cc

น้ำมันนวดมะรุม ขนาดเล็ก ทำจากน้ำมัน
มะรุมบริสุทธิ์ พิมเสน เมนทอล ได้รับมาตรฐาน
อย. กระบวนการผลิต ไม่ผ่านความร้อน ไม่มีสารเคมี
เจือปน

บรรเทาอาการปวดตามข้อ ช่วยคลาย
กล้ามเนื้อและเส้นเอ็น ถอนพิษแมลงสัตว์กัดต่อย ลด
อาการผื่นคัน สูดดมแก้วิงเวียน

วิธีใช้ : ใช้ทาถู หรือนวด ในบริเวณที่ต้องการ
ในปริมาณที่เหมาะสม

ภาพที่ 3 : ขั้นตอนการทำ 1.นำเม็ดมะรุม 2.ใบมะยม
3.เม็ดลำไย

ภาพที่ 4 : นำเมลทอล การบูร พิมเสน หมักเข้าด้วยกัน
ใส่รวมกันแบบลูกประคบ

ภาพที่ 5 : หมักประมาณ 1-2 วัน จากนั้นนำมาใส่ขวด
สเปรย์ ขนาด 10 cc
กระบวนการผลิต ไม่ผ่านความร้อน ไม่มีเคมี
เจือปน

สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดเมื่อย ลดบวม
แก้พิษ ไซ้ข้ออักเสบ แมลงกัดต่อย เกาท์ รูมาตอย

ในรายงานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะการทำ
น้ำมันมะรุมแนวคิดภูมิปัญญาพื้นบ้านตามคัมภีร์อติ
สารสวรรค์ ปัจจุบันกาล โดยนำมะรุมมาสกัดแบบ
โบราณ และผสมกับสมุนไพรชนิดอื่นเพื่อการทดลอง
เบื้องต้น นอกจากนั้นมะรุมสามารถนำมาสกัดเย็น
ทำสบู่ และเครื่องสำอางดูแลผิวได้ดีด้วย

มะรุมและนานาประโยชน์

มะรุม เป็นไม้ผลัดใบที่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่
เขตร้อนรวมถึงประเทศไทย ด้วยคุณค่าทางโภชนาการ
จึงมีการนำส่วนใบ ดอก และฝักอ่อนของมะรุมไป
ประกอบอาหารหรือรับประทานแบบสดก็ได้ สำหรับ
ส่วนอื่น ๆ เช่น ราก เปลือก น้ำยาง ได้มีการนำมาใช้เป็น
ส่วนหนึ่งของการแพทย์แผนโบราณโดยเฉพาะในแถบเอเชีย
ใต้

มะรุมกับการลดระดับน้ำตาลในเลือด

ระดับน้ำตาลในเลือดสูงเป็นสาเหตุของ
โรคเบาหวาน และอาจทำให้เกิดโรคอื่น ๆ ตามมาได้
เช่น โรคหัวใจ จึงจำเป็นต้องรักษาระดับน้ำตาลในเลือด
ให้อยู่ในระดับที่ไม่เสี่ยงจนเกินไป มีหลายการศึกษา
ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมะรุมที่อาจช่วยลดระดับ
น้ำตาลในเลือด ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นโดยให้

อาสาสมัครที่มีสุขภาพดีจำนวน 10 คนรับประทานผงไบโอมะรุมนชนิดแคปซูล พบว่าการรับประทานผงมะรุมนชนิดแคปซูลขนาด 4 กรัมส่งผลให้อาสาสมัครมีการหลั่งอินซูลินเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึงแม้ว่าจะไม่พบความแตกต่างของค่าน้ำตาลเฉลี่ยในเลือดก็ตาม และจากผลการทดลองได้แนะนำว่าไบโอมะรุมนอาจมีศักยภาพในการรักษาโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างไรก็ตาม เป็นเพียงผลจากการศึกษาเบื้องต้นที่มีขนาดเล็กเพียง 10 คน จึงยังจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันคุณสมบัติของมะรุมนในการลดระดับน้ำตาลในเลือดที่ชัดเจนต่อไป

มะรุมนกับการลดไขมันในเลือด

ไขมันในเลือดสูงเป็นปัจจัยหนึ่ง que เพิ่มความเสี่ยงให้เกิดโรคหัวใจ โดยที่หลายคนเชื่อว่ามะรุมนเป็นพืชชนิดหนึ่งที่อาจมีส่วนช่วยลดไขมันในเลือดได้ สอดคล้องกับการศึกษาชิ้นหนึ่ง que ให้ผู้ป่วยเบาหวานที่มีไขมันในเลือดสูงรับประทานไบโอมะรุมนชนิดผงวันละ 8 กรัม เป็นเวลา 40 วัน พบว่าค่าคอเลสเตอรอลรวม (TC) ค่าคอเลสเตอรอลชนิดไม่ดี (LDL) ค่าไลโปโปรตีนที่มีความหนาแน่นต่ำมาก (VLDL) และค่าไตรกลีเซอไรด์ (TG) ลดต่ำลง อีกทั้งค่าคอเลสเตอรอลชนิดดี (HDL) เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีอีกหนึ่งการศึกษาให้อาสาสมัครที่มีไขมันในเลือดสูงจำนวน 35 คน รับประทานไบโอมะรุมนแห่งชนิดเม็ดวันละ 4.6 กรัม เป็นเวลา 50 วัน ได้แสดงให้เห็นถึงระดับไขมันในเลือดที่ลดลงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ยังคงจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันคุณสมบัติของมะรุมนในการลดไขมันในเลือดที่ชัดเจน

มะรุมนกับการลดอาการอักเสบ

การอักเสบเป็นปฏิกิริยาตามธรรมชาติที่ร่างกายตอบสนองเมื่อมีการติดเชื้อหรือเมื่อได้รับบาดเจ็บ หากมีการอักเสบเป็นเวลานานอาจนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอื่น ๆ ได้ ซึ่งมะรุมนเป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีการกล่าวว่ามีคุณสมบัติลดอาการอักเสบ ถึงแม้

ที่ผ่านมาจะมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของมะรุมนที่ช่วยลดอาการอักเสบเพียงไม่กี่ชิ้น แต่การศึกษาชิ้นหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ได้แสดงให้เห็นว่าสารสกัดน้ำและเอทานอลจากไบโอมะรุมนมีความโดดเด่นในการต้านการอักเสบ และช่วยลดการสร้างสารเคมีในร่างกายที่ให้เกิดการอักเสบ (Proinflammatory Cytokines) จากผลการทดลองได้แนะนำว่าคุณสมบัติลดการอักเสบของสารสกัดน้ำและเอทานอลจากไบโอมะรุมนอาจมีประสิทธิภาพในการรักษาโรคหรืออาการอักเสบ อย่างไรก็ตาม เป็นเพียงผลจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ จึงจำเป็นต้องศึกษาในมนุษย์เพิ่มเติมเพื่อยืนยันคุณสมบัติของมะรุมนในการลดอาการอักเสบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

มะรุมนกับการต้านอนุมูลอิสระ

อนุมูลอิสระคืออะตอมหรือโมเลกุลในร่างกายที่มีอิเล็กตรอนซึ่งไม่มีคู่อยู่ในวงรอบของอะตอม หากมีในปริมาณมากเกินไปอาจแทรกแซงการทำงานของเซลล์ เป็นสาเหตุทำให้เซลล์ต่าง ๆ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อร่างกาย หลายคนอาจมีความเชื่อว่ามะรุมนมีประสิทธิภาพในการต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ของสารสกัดจากใบและฝักมะรุมนต่อการต้านอนุมูลอิสระ พบว่าสารสกัดด้วยน้ำของไบโอมะรุมนอาจช่วยเพิ่มระดับกลูตาไทโอนซึ่งเป็นสารที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างและซ่อมแซมเนื้อเยื่อ สร้างโปรตีนที่จำเป็น และมีประโยชน์ต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย อีกทั้งสารสกัดเอทานอลจากฝักมะรุมนยังมีสารประกอบฟีนอลิกและทำให้อนุมูลอิสระอ่อนแอลง นอกจากนี้ยังไม่พบพิษจากการรับประทานสารสกัดจากมะรุมนในปริมาณสูงสุด 100 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม และจากการศึกษาได้สนับสนุนคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระของมะรุมน ซึ่งอาจเป็นเพราะมะรุมนมีสารในกลุ่มฟลาโวนอยด์สูง รวมถึง แคมพ์เฟอร์อล โพลีฟีนอล แคโรที

นอยด์ และกรดซึนนามิก อย่างไรก็ตามเป็นเพียงผลจากการทดลองในหลอดทดลองและสัตว์ จึงยังจำเป็นต้องศึกษาในมนุษย์เพิ่มเติม

มะรุมกับการต้านมะเร็ง

มะรุมเป็นผักที่หลายคนเชื่อว่ามากไปด้วยคุณประโยชน์ต่อร่างกาย และเชื่อว่าอาจช่วยต้านมะเร็งได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาชิ้นหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า มะรุมอาจมีคุณสมบัติต้านมะเร็งโดยเข้าแทรกแซงการขยายตัวและการเคลื่อนที่ของเซลล์มะเร็ง อีกทั้งยังพบว่าเซลล์มะเร็งเต้านม และมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่รักษาด้วยสารสกัดจากใบและเปลือกของมะรุมมีอัตราการอยู่รอดต่ำอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาอาจกล่าวได้ว่าสารสกัดจากใบและเปลือกของมะรุมมีสารออกฤทธิ์ที่แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติการต้านมะเร็งได้ และอาจสามารถนำไปต่อยอดทำยารักษา มะเร็งเต้านมและ มะเร็งลำไส้ใหญ่ได้ อย่างไรก็ตาม เป็นเพียงผลการทดลองที่จำกัดในวงแคบและยังไม่มี การทดลองในมนุษย์ จึงยังจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมในมนุษย์เพื่อยืนยันคุณสมบัติของมะรุมในการต้านมะเร็งที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ความปลอดภัยของการรับประทานมะรุม

การรับประทานมะรุมทั้งส่วนใบ ผัก และเมล็ดค่อนข้างปลอดภัยหากรับประทานเป็นอาหารในปริมาณที่เหมาะสม แต่ไม่ควรรับประทานรากและสารสกัดจากรากของต้นมะรุมเพราะอาจมีสารพิษซึ่งเป็นสาเหตุของอัมพาตหรือเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ และยังมีข้อมูลไม่เพียงพอเกี่ยวกับความปลอดภัยหากรับประทานมะรุมเพื่อเป็นยารักษาโรค

เนื่องจากสารเคมีที่อยู่ในราก เปลือก และดอกของมะรุมอาจไม่ปลอดภัยต่อผู้ที่กำลังตั้งครรภ์ อาจทำให้หมดลูกหมดตัวและเป็นสาเหตุให้แท้ง อีกทั้งงานวิจัยบางชิ้นได้แนะนำว่าการรับประทานมะรุมในช่วงนี้อาจทำให้คุณแม่ผลิตน้ำนมออกมามาก แต่ยังมีข้อมูลไม่

เพียงพอเกี่ยวกับความปลอดภัยของการรับประทานมะรุมในช่วงนี้ ทางที่ดีจึงไม่ควรรับประทานมะรุมหากกำลังตั้งครรภ์หรืออยู่ในช่วงให้นมบุตร

สรรพคุณ 5 ประการของ "น้ำมันมะรุม" ที่คุณอาจไม่เคยรู้

ภาพที่ 5 นำผลงานวิจัยผลิตภัณฑ์สมุนไพร ต่อยอดเชิงพาณิชย์ สร้างรายได้ให้กับชุมชน

ปัญหาผิวหนังที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นผิวก่อคราบ ผิวแห้งกร้านหรือปัญหาผิวต่างๆ ล้วนแต่เกิดจากมลภาวะที่เราเผชิญในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นผู้คนหรือรังสี UV นอกจากนั้นปัญหาอีกอย่างคือผิวที่ขาดการบำรุงก่อนออกไปเผชิญกับการทำงานหนักในทุกๆ วัน ก็ล้วนทำให้ผิวก่อคราบเสียสะสมจนยากจะเยียวยา วันนี้ 'สุขภาพดี' จึงมีเคล็ดลับการดูแลผิวพรรณจากสารสกัดธรรมชาติอย่าง "น้ำมันมะรุม"

1. น้ำมันมะรุมมีสรรพคุณช่วยในการเจริญเติบโตของเซลล์ผิว เนื่องจากน้ำมันมะรุมมีส่วนประกอบหลักๆคือวิตามินเอ (ที่มีมากกว่าแครอทถึง 4 เท่า) ที่มีคุณสมบัติในการสร้างเส้นใยคอลลาเจนภายใต้ผิวหนัง นอกจากนั้นวิตามินเอที่ว่ายังมีส่วนช่วยในการลอกเซลล์ผิวเก่าหรือผลัดเซลล์ที่ตายแล้วออกไปได้อย่างดีทำให้ผู้ที่ใช้น้ำมันมะรุมในการดูแลผิวหน้าและผิวกายมีริ้วรอยช้าเมื่อเทียบกับคนที่ไม่เคยใช้เลยช่วย

2. น้ำมันมะรุมช่วยในการรักษาแผลไหม้และรอยตีน ด้วยสภาพแดดเมืองไทยที่ทั้งร้อนระอุและมีค่ารังสีที่ค่อนข้างสูง จึงไม่น่าแปลกใจที่สาวไทยหลายๆคนมักประสบกับปัญหาผิวไหม้และเกิดรอยตีนเนื่องจากแพ้แดด โดยหลายคนใช้สกินแคร์เท่าไรก็ไม่หาย ที่ผ่านมามีผู้ประกอบการหลายเจ้าพยายามคิดค้นวิธี

รักษาปัญหาดังกล่าวด้วยธรรมชาติบำบัดอย่างการใช้ น้ำมันมะรุมสกัดเย็นที่นำใช้ทาบริเวณผิวที่มีรอยไหม้ เพื่อฆ่าเชื้อ โดยสรรพคุณของน้ำมันมะรุมสกัดเย็นนี้จะช่วยสมานแผลรวมไปถึงรักษารอยผดผื่นที่เกิดจากการแพ้แดดได้ดีอีกด้วย

3. สรรพคุณของน้ำมันมะรุมช่วยรักษาสิวหัวดำ อีกหนึ่งประสิทธิภาพในการรักษาสิวของน้ำมันมะรุมคือการรักษาสิวหัวดำและรอยแดง รอยดำ จากการกดสิวเนื่องจากน้ำมันมะรุมมีปริมาณวิตามินอีอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งวิตามินอีที่ว้านี้สามารถลดเลือนรอยแดงหรือรอยดำที่เกิดจากการกดสิว นอกจากนี้ยังช่วยให้สิิวหัวดำหลุดออกง่ายขึ้น

4. น้ำมันมะรุมมีสรรพคุณเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวกาย น้ำมันมะรุมมีคุณสมบัติพิเศษอีกข้อคือให้ความชุ่มชื้นกับผิวกายได้เป็นอย่างดี ในบางรายที่มีผิวก่อนข้างแห้งหรืออาจจะใช้ผลิตภัณฑ์รักษาสิิวที่ชำระล้างความมันออกมากเกินไปก็อาจจะทำให้ทั้งผิวหน้าและผิวกายแห้งกร้าน จนลอกและเป็นขุยได้ วิธีแก้ก็ง่ายนิดเดียวเพียงแค่นวดน้ำมันมะรุมที่อุณหภูมิห้อง วิตามินอีและมอยเจอร์ไรเซอร์ลงไปหลังอาบน้ำ เพียงเท่านี้ผิวก็จะกลับมามีชีวิตชีวาขึ้นทันตา

5. น้ำมันมะรุมช่วยบำรุงปลายผมและเล็บให้ดูสุขภาพดี นอกจากคุณสมบัติที่ดีต่อผิวพรรณแล้ว "น้ำมันมะรุม" ยังช่วยบำรุงผมและเล็บให้ดูสุขภาพดีอีกด้วย เนื่องจากในน้ำมันมะรุมมีสารประกอบจำพวกวิตามินและสารแอนตี้ออกซิแดนซ์ที่ช่วยในการยับยั้งเชื้อรา ตามหนังศีรษะและซอกเล็บ ดังนั้นในรายที่มีปัญหาเกี่ยวกับเส้นผมหากใช้น้ำมันมะรุมนวดก่อนหรือหลังสระผมใหม่ๆ จะช่วยลดอาการคันศีรษะจากเชื้อรา และป้องกันอาการผมร่วงได้

อย่างที่ทราบกันว่า "น้ำมันมะรุม" ถือเป็นสารสกัดจากธรรมชาติที่มีประโยชน์มากมายไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในด้านความงามหรือใช้เป็นยารักษาโรค

ผิวหนัง โดยนอกจากประโยชน์ทั้ง 5 ข้อที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว "มะรุม" ยังเป็นพืชที่มีคุณค่าทางอาหารสูงมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ขาดแคลนอาหารอย่างประเทศ 'เฮติ' ที่ได้มีทำการทดลองนำใบมะรุมมาตากแห้งและบดเพื่อรักษาภาวะทุโภชนาการของเด็กๆ รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์

สรุปผลวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าหมอฟันบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 20 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 15 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 61-70 ปี มากที่สุด จำนวน 18 คน และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 13 คน

2. ผลของการนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น

1). ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพรรักษาโรคอย่างเดี่ยว เช่น ใจสั้น บำรุงหัวใจ แก้ไข้ กระตุกหัก ความดันสูง เบาหวาน บำรุงร่างกาย

2). ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพรรักษาโรคร่วมกับการนวดแผนไทย ใช้ลูกประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพร

3). ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาแบบพื้นบ้านโดยใช้พืชสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นรักษาโรค ร่วมกับการใช้คาถาอาคม และตรวจดวงชะตา

4). ภูมิปัญญาท้องถิ่นการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้านโดยใช้พิธีกรรม

แสดงว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมอฟันบ้านในเขตบางบอนนี้ ส่วนใหญ่มีความรู้หลายสาขาในการรักษาผู้ป่วย โดยต้องใช้หลายรูปแบบ หลายวิธี โดยแยกเป็นหมอฟันบ้านประเภทต่างๆ บางคนเป็นหมอฟันประเภทเดี่ยว คือหมอนวด บางคนเป็นได้หลายประเภท หรือเป็นได้ทุกประเภทคือเป็นหมอยา

สมุนไพร หมอยาแผนโบราณ หมอจับเส้น หมอปีบ นวด หมออบประคบ ซึ่งสอดคล้องกับ มูลนิธิสุขภาพ ไทย (2555 : online) ที่รายงานว่าประเภทของหมอ พื้นบ้านในไทยมีถึง 20 ประเภท ได้แก่ หมอดู หมอ สะเดาะเคราะห์ หมอน้ำมนต์ หมอเสก หมอเป่า หมอ ธรรม หมอผี หมอลำผีฟ้า หมอทำขวัญ หมอทรง หมอ สมุนไพร/ยาแผนโบราณ หมอจับเส้น หมอเหยียบเส้น หมอปีบ นวด หมอการอบประคบ หมอแหก หมอย่ำ ขาง หมอเหยียบเหล็กแดง หมอตำแย

แรงจูงใจในการเรียนรู้

- 1).เพื่อใช้รักษาตนเองญาติมิตรและผู้อื่น
- 2).เห็นคุณค่าและเพื่อสืบสานภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เพราะว่าหมอพื้นบ้าน ที่มีภูมิปัญญาส่วนใหญ่ในชุมชนจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และผูกพันกับการรักษาแบบพื้นบ้าน ทำให้หายจาก การเจ็บป่วย หรือมีบิดาหรือญาติเป็นหมอพื้นบ้าน จึง ได้เรียนรู้เพื่อจะได้นำความรู้มาใช้ในการรักษาตนเอง รวมทั้งครอบครัว และชุมชน จึงเป็นแรงจูงใจให้เรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช ยอดสมสวย และสุ พิมพ์ วงศ์ทองแท้ (2552 : 55) ที่ศึกษาองค์ความรู้ ของหมอพื้นบ้านในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ก็พบว่าส่วนใหญ่แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้มาเป็น หมอพื้นบ้าน คือ มีคนในครอบครัวเป็นหมอพื้นบ้าน และคนในครอบครัวเจ็บป่วยจึงไปศึกษาหาความรู้เพื่อ ทำการรักษาให้ เช่นเดียวกัน

ที่มาของความรู้

- 1).จากหมอพื้นบ้านคนก่อนถ่ายทอดให้
- 2).จากการศึกษาค้นคว้าเองจากตำราโบราณ อาทิ ตำรายาสมุนไพรกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์, ตำรายาสมุนไพร เจ้าพระยาอภัยภูเบศ และตำรายา เกจิอาจารย์ต่างๆ เป็นต้น

- 3).จดจำจากหมอพื้นบ้านแบบครูพักลักจำ

4).จากสถาบันการแพทย์แผนโบราณ กระทรวงสาธารณสุข

5).จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้อื่นๆ เช่น เข้าร่วมอบรมหลักสูตรสมุนไพรตามสถาบันการศึกษา ทั่วไป

จะเห็นได้ว่า ในการเรียนรู้ของหมอพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตบางบอน ส่วนมากเรียนรู้จาก หมอพื้นบ้านคนก่อน และเรียนรู้จากบรรพบุรุษ บุคคล สำคัญในท้องถิ่นใกล้เคียง เพราะเขตบางบอนพื้นที่ติด กับอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร และมีบ้างที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำรายาสมุนไพรกรมหลวงชุมพร เขตอุดมศักดิ์ หรือเป็นพวกครูพักลักจำ หรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้อื่นๆ โดยเข้าร่วมอบรมสัมมนา จากสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่จะมีการเรียนรู้เพิ่มเติม ให้ละเอียดลึกซึ้งเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของตนเอง เพื่อให้มีความรู้ที่หลากหลายสาขา และเรียนจาก สถาบันการแพทย์แผนโบราณ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อต้องการใบประกอบโรคศิลปะในการประกอบ อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ไทยเจริญ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การดำรงอยู่ของหมอ พื้นบ้านในบริบทการพัฒนาการแพทย์สมัยใหม่ กรณีศึกษา อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า หมอพื้นบ้าน เป็นผู้รับการสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพ บุรุษ ตามความสามารถในการเลือกรับปรับใช้ ทำให้ ส่วนใหญ่ดำรงตัวตนอยู่ได้ มีการเรียนรู้การแพทย์ พื้นบ้านเพิ่มเติม มีความรู้ที่หลากหลายนั่นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของข้าราชการ และบุคลากรที่มีต่อระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานราชการ เป็นความสัมพันธ์คนสองกลุ่ม ซึ่งให้ประโยชน์ซึ่งกัน และกันและให้การตอบแทนด้วยการให้ความรักสามัคคี ต่อกันระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้ให้อุปถัมภ์ และในองค์กร

ยังส่งผลต่อหน่วยงานราชการในเรื่องของการทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่มีความเป็นมาและพัฒนาอย่างยาวนานเป็นระบบความสัมพันธ์ของคนสองฝ่ายซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกันฝ่ายที่เหนือกว่า คือ อำนาจมากกว่าจะอยู่ในฐานะ ผู้อุปถัมภ์ ฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่าเป็นผู้ได้อุปถัมภ์ต่างฝ่ายต่างมีการแสวงหาผลประโยชน์กันในลักษณะต่างตอบแทนซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตนทั้งสอง ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ดำรงอยู่ได้ไม่ใช่เพียงเพราะฝ่ายต่างได้ประโยชน์เท่านั้น แต่ต้องมีอุดมการณ์ที่ช่วยจรรโลงความสัมพันธ์อย่างนี้เอาไว้ ระบบอุปถัมภ์สนับสนุนตนหรือที่เรียกว่าอยู่ได้อุปถัมภ์โดยต่างคนได้ประโยชน์จากกันได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติมิตรของตน ระบบอุปถัมภ์ได้อยู่คู่กับสังคมไทยมานานสืบเนื่องมาจากในสมัยก่อนสังคมไทยปกครองระบบเจ้าขุนมูลนายที่ส่งเสริมสนับสนุนระบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจนกล่าวง่าย ๆ คือ เอาประโยชน์พวกพ้องของตนฝ่ายเดียว ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีให้เห็นในสังคมไทยทุกวันนี้และยังลุกลามซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนในระบบราชการ เช่น การประเมินความดีความชอบ การฝากฝังลูกหลานเข้าทำงานสุดท้ายระบบราชการยังต้องอาศัยอำนาจการตัดสินใจจากผู้บริหารสูงสุดในหน่วยงานนั้นอยู่ดี ถ้าหากผู้บริหารสูงสุดมีคุณธรรมหรือมีความชอบทำในการบริหารงานแล้วแน่นอนว่าผลประโยชน์สูงสุดคนตกแก่ประชาชนแน่แท้ แต่ในทางกลับกันถ้าผู้บริหารสูงสุดขาดคุณธรรมและขาดความรับผิดชอบในการบริหารว่าคงเกิดผลเสียอย่างร้ายแรงที่มีต่อประชาชนและเน้นการตอบสนองความต้องการของตนเองหรือเจ้านายเสียเป็นส่วนใหญ่การกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นผลเสียต่อระบบราชการและยังก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมทั้งไม่เกิดประโยชน์ต่อระบบราชการถึงจะไม่มีผลงานก็มีความเจริญก้าวหน้ารวดเร็วกว่า

ข้าราชการที่ทำงานอย่างขยันหมั่นเพียรด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกในการทำงานให้เกิดผลดีเป็นประโยชน์ต่อระบบราชการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นให้มีความเห็นเป็นรูปธรรม ว่ามีสมมุติฐานชนิดใดบ้างที่ส่งผลให้งานวิจัยสำเร็จได้ตามเป้าหมาย และสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อการรักษาสุขภาพ และเพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบของผู้ทำงานวิจัย ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยมีแรงจูงใจหรือประโยชน์ที่ได้จากการทำวิจัยการติดตามผลการประเมินผลงานชิ้นนี้สามารถนำไปต่อยอดได้อีก เช่น นำแบบประเมินไปทดสอบเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์กับประชาชนทั่วประเทศ

2.ปัญหาอย่างหนึ่งคือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์และการจดทะเบียน ออย. และเลขที่จัดแจ้ง ค่อยข้างจะทำได้ยาก และหลายขั้นตอน นักวิจัยควรศึกษารายละเอียดและทำวิจัยร่วมกับผู้วิจัยในสาขาที่ข้องกับสมมุติฐานด้วย

เอกสารอ้างอิง

[1] กิตติ สมบัติ และคณะ (2546). “ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพของตนเองของชาวมุสลิมชายแดนใต้ : ความสุขแห่งศุนยา. ในการสร้างคนสร้างปัญญา สร้างสุขภาพภาคประชาชน” กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน : (สิงหาคม : 25-27)

[2] ดารณี อ่อนชมจันทร์.2556, สถานการณ์ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพและการแพทย์พื้นบ้านไทย.เข้าถึงได้

จาก:<http://www.indi.dtam.moph.go.th/downloads/sistution/20indiagsenous.doc>. 25/08/25

